

MUHASEBE DÜNYASINDAN HABERLER

Hazırlayan : Dr. Kadir GÜRDAL*

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ (TÜRMOB)

Ankara Üniversitesi - TÜRMOB İşbir- liği Protokolü

Ankara Üniversitesi ile Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) arasında işbirliği protokolü imzalandı. Bu protokolle, Ankara Üniversitesi'nin uzaktan eğitim çözümleri kullanılarak, TÜRMOB üyelerine ve meslek adaylarına yaygın eğitim programları uygulanacaktır. İşbirliği, kamuya daha nitelikli hizmet verilebilmesi için, TÜRMOB üyelerinin mesleki eğitimini geliştirmeyi ve bilgilerini sürekli güncel tutmayı amaçlamaktadır.

İşbirliği protokolü, 24 Mart 2003 Pazartesi günü Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsü Ahmet Taner Kışlalı Sanatçı'nda Ankara Üni-

versitesi adına Rektör Prof. Dr. Nusret Aras, TÜRMOB adına da Genel Başkan Mustafa Özyürek tarafından imzalandı. İşbirliği çerçevesinde, TÜRMOB üyeleri, stajyerleri ve stajyer adaylarının eğitimlerinde Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi tarafından geliştirilen akıllı sınıf, web tabanlı eğitim ve web+CD tabanlı eğitim yöntemleri kullanılacaktır.

XVII. Dünya Muhasebeciler Kongresi 2006'da Türkiye'de

18-21 Kasım 2002 tarihleri arasında Hong Kong'da yapılan XVI. Dünya Muhasebeciler Kongresi'nde Türkiye'yi, IFAC üyesi olan TÜRMOB ve Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (TMUD) temsil etti. Kongre'nin XVII.sini İstanbul'da düzenlemek amacıyla aday olan Türkiye, altı aday ülke arasından finale kaldı. Finalde İspanya (Madrid) ve Çek Cumhuriyeti (Prag) ile yarışan Türkiye, TÜRMOB ve TMUD temsilcilerinin de yoğun çabalarıyla, 2006 yılında düzenlenecek olan Kongre'nin İstanbul'da yapılması hakkını kazandı.

* Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı
e-posta: kgurdal@politics.ankara.edu.tr

XVII. Dünya Muhasebeciler Kongresi'nin 13-16 Kasım 2006 tarihleri arasında düzenlenmesi kararlaştırılmıştır

**TÜRKİYE MUHASEBE
STANDARTLARI KURULU
(TMSK)**

Türkiye Muhasebe Standartları Taslak Metinleri İçin Görüş Beklentisi

TMSK, Türkiye Muhasebe Standartları'nın (TMS'nin) yayınlanmasını sağlamak üzere görüş toplamaya devam etmektedir. TMS-1: Finansal Tabloların Sunuluşu, TMS-2: Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Raporlama, TMS-3: Nakit Akış Tabloları, TMS-4: Satışlar ve Diğer Olağan Gelirler, TMS - 5: Stoklar, TMS-6: Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi, TMS-7: Karşılıklar Koşullu Borçlar ve Koşullu Aktifler başlıklı standart taslakları 11 Mart 2003 tarihinde ilgililerin görüşüne açılmış durumdadır. Taslak metinler hakkında görüş bildirmek isteyenler için 60 günlük bir süre öngörülmüştür.

**ULUSLARARASI MUHASEBECİLER
FEDERASYONU**

**(International Federation of
Accountants - IFAC)**

**Nakit Esaslı Muhasebe Kurallarına
Göre Finansal Raporlama Standardı**

IFAC Kamu Sektörü Muhasebe Komitesi, Nakit Esaslı Muhasebe Kurallarına Göre Finansal Raporlama Standardı adlı yeni bir standart (IPSAS) yayınladı. Nakit esasına dayalı finansal raporlama yapan kamu kuruluşlarının kontrolleri altındaki tüm nakit girişlerinin ve nakit çıkışlarının izlenmesine ve bilançolarının hazırlanmasına yönelik gerekli açıklamaları içeren standart, üçüncü kişilerin gereksinimlerini de karşılayacak şekilde esnek bir raporlama yapılmasını sağlamaktadır

**Finansal Raporlamaya Olan Güvenin
Tekrar Kazandırılması**

ABD'de yaşanan olaylardan sonra muhasebe ve muhasebecilere olan güvenin azalmasıyla birlikte, güvenin tekrar artırılmasını sağlamak amacıyla çalışmalar başlamıştır. IFAC da, bu amaçla yaptığı çalışmalara ek olarak yeni bir internet sayfası hazırlamıştır. Bireylerin doğrudan bağlanıp görüşlerini de yansıtabildikleri bu sayfanın hazırlanma amacı, finansal raporlamaya olan güvenin yeniden oluşturulmasına katkıda bulunmak amacıyla kurulan çalışma grubuna katkıda bulunmaktır. Çalışma grubunun amacı, güven kaybının nedenlerini analiz etmek ve bunlara karşılık geliştirilebilecek uygulamaları saptamaktır.

Çalışmalar sonunda finansal raporlama, şirket yönetimi, şirket açıklamaları ve denetçi performansı konularında önerilerde bulunulacaktır. <http://www.ifac.org/credibility/> adresli web sayfasında da incelenen çalışmalar; Küresel Bakış Açıları, Kamu Politikası ve Düzenlemesi, Yönetişim Süreci: Görevler ve Sorumluluklar, Finansal Raporlama, Denetim Konuları ve Etik başlıklı altı kategoride toplanmıştır.

**ULUSLARARASI MUHASEBE
STANDARTLARI KURULU**

**(International Accounting
Standards Board – IASB)**

Uluslararası Muhasebe Standartları'nda Yapılacak Değişikliklerin Yürürlük Tarihi

Uluslararası Muhasebe Standartları'nın uygulanmasında karşılaşılan sorunların giderilmesi amacıyla IASB tarafından bir proje yürütülmektedir. Mevcut Uluslararası Raporlama Standartlarında Gelişmeler başlıklı bu projede, uygulamacılar tarafından saptanan eksikliklerin ve yanlışlıkların giderilmesine yönelik kapsamlı çalışmalar yapılmaktadır. Böylece standartların

kalitesinin yükseltilmesi, ulusal ve uluslararası standartlar arasındaki farkların en aza indirilmesi de amaçlanmaktadır. Yapılan çalışmalar için gerekli bilgi ve kaynaklar, Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Organizasyonu (International Organization of Securities Commissions – IOSCO), ulusal standart belirleyicileri, uluslararası muhasebe şirketleri ve Sürekli Yorumlar Komitesi (Standing Interpretations Committee – SIC) tarafından sağlanmaktadır

Bu amaçla Nisan 2001’de IASB tarafından görüşler toplanmıştır. 40 ayrı organizasyondan 1000 sayfadan fazla görüş IASB’a ulaşmıştır. IASB da bir alt komite oluşturarak bunların incelenmeye alınmasını sağlamıştır. Alt komitenin hazırlayacağı raporun ve önerilerin doğrultusunda standartlarda gerekli değişiklikler yapılacaktır.

IASB, yapılacak bu değişikliklerin 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmasını karara bağlamıştır. Bunların yayınlanması ise 2003 yılı ortalarında yapılacaktır.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın İlk Resmi Çevirisi

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın ilk resmi çevirisi, 28 Şubat 2003 tarihinde Hollanda dilinde yayınlandı. Çevirinin gözden geçirilmesinde Hollanda muhasebe meslek örgütü Dutch Royal NIVRA (Koninklijk Nederlands Instituut voor Registeraccountants) ve Belçika Muhasebe Standartları Komitesi’nden (Accounting Standards Committee - Commissie voor Boekhoudkundige Normen) muhasebe uzmanlarının oluşturduğu bir komite görev yaptı.

Muhasebe Standartlarında Uyumlulaşma 2002 Anketi

Ülkelerin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nı (International Financial Reporting Standards – IFRS) uygulama planlarını ve bu planların uygulanmasındaki başarıyı incelemek amacıyla yapılan Uyumlulaşma 2002 anketi uygulandı. Ülkelerin büyük muhasebe kuruluşlarına uygulanan anket sonuçlarına göre,

anketin uygulandığı 59 ülkenin %90’ının IFRS’yle uyumlu hareket etmek niyetinde oldukları belirlendi. Anketle ilgili tüm sonuçlar, <http://www.ifad.net> adresli web sayfasında yer almaktadır.

Günümüzde yatırımcılar gereksinim duydukları sermayeyi küresel olanakları kullanarak sağlama olanağına da sahiptirler. Sermaye piyasalarının küreselleşmesi, dünya genelinde ortak bir muhasebe birliğine talebi de beraberinde getirmiştir. Farklı ulusal muhasebe standartlarının kullanılması, yatırımcı açısından olanakların karşılaştırılmasını ve bu bilgilere dayanan finansal kararların alınmasını güçleştirmekte ve onlara ek maliyetler getirmektedir. Muhasebe standartlarındaki farklılık, farklı piyasalardan sermaye sağlamak amacıyla ilgili ülke standartlarına göre finansal raporlama yapmak zorunda kalan şirketlerin de ek maliyetlere katlanmalarına neden olmaktadır.

Yeniden yapılanan IASB, dünyanın önde gelen sermaye piyasaları tarafından Nisan 2001’de tek bir muhasebe standartları setinin oluşturulması amacıyla göreve çağrıldı. Büyük muhasebe şirketleri de IASB’ın bu çalışmalarını desteklediler ve uyumlulaşmaya yönelik çalışmaları saptamak üzere yıllık anketler düzenlediler. Gerçekleştirilen son anket olan Uyumlulaşma 2002 anketi, 59 ülkenin Aralık 2002 itibarıyla konuyla ilgili planlarını ortaya koymaktadır. Anketin temel bulguları şu şekildedir:

- Uyumlulaşma artmaktadır: 59 ülkenin %90’ından fazlası, IFRS ile uyuma gitmek niyetindedir ve bu konuda IASB, küresel muhasebe dilinin geliştirilmesinde uygun kuruluş olarak görülmektedir. İlgili ülkeler, uyumlulaşma konusundaki niyetlerini resmi olarak açıklamışlardır. Resmi açıklamalar, hükümetlerin veya diğer düzenleyici kurulların açıklamaları veya ulusal muhasebe standartlarını belirleyen kuruluşların duyuruları şeklinde gerçekleşmiştir. Pek çok ülkede öncelikle sadece borsalarda kayıtlı şirketler için uygulamaya geçilmesi öngörülmektedir. Diğer ülkelerde ise, ulusal muhasebe standartlarını belirleyen kuruluşlar tarafından, IFRS ile ilgili ülke standartları arasındaki

farklılıkların giderilmesine yönelik çalışmalar yapılması ve uygulamaların tüm işletmeleri kapsaması yönünde eğilim oluşmuştur. Bazı ülkelerde ise bu iki uygulamanın bir karması oluşturulmaya çalışılmaktadır

- Fakat hala engeller bulunmaktadır: Bazı önemli IFRS'lerin (finansal araçlar ve gerçek uygun değer muhasebesine –fair value accounting- dayalı diğer standartlar gibi) gerektirdikleri konusunda bazı ülkelerde anlaşmazlıklar vardır. Buna ek olarak, sermaye piyasaları ile vergi uygulamaları arasındaki farklılıklar nedeniyle tartışmalar da yaşanmaktadır. IFRS'lerin karmaşık yapıları da, ankete katılan ülkelerin yarısına yakınında uyumlulaşma önündeki bir engel olarak ortaya çıkmaktadır. Ülkelerin IFRS'yi sadece borsalarda kayıtlı şirketlere uygulamak istemeleri de genellikle bu nedenden kaynaklanmaktadır. Bu durum; küçük ve orta ölçekli işletmeler açısından bakıldığında, IFRS ile ulusal standartlar arasındaki farklılıkların artmasına da neden olmaktadır.

- Bu önemli gelişme, yeni gelişmeleri de gerekli kılmaktadır: Muhasebe meslek mensuplarının IFRS ve uygulamaları hakkında bilgilendirilmesine olan gereksinim artmaktadır. Aynı zamanda, IFRS'nin ve yorumlarının ulusal dillere çevrilmesi de sağlanmalıdır.

IFRS ile uyumun sağlanması amacıyla çeşitli kesimlere görevler düştüğü de açıktır. Bu konuda ulusal ve uluslararası düzeyde katkı yapabilecek sermaye piyasası katılımcıları ve bunların sağlayacakları katkılara örnek olarak şunlar belirtilebilir:

- Muhasebe Mesleği: Uyumlulaşma planlarının uygulanmasında hükümete ve standart belirleyicilerine yardımcı olmak, IFRS'nin öğretilmesini ve anlaşılmasını sağlamak, IFRS'nin anadile çevrilmesine destek olmak.

- Hükümetler: Uygulamalar için hedef tarihleri de içerecek şekilde resmi uyumlulaştırma planları oluşturmak, uyumlaştırmaya engel konuları açıklamak (örneğin finansal muhasebe ile vergi yasaları arasındaki bağlantı).

- Düzenleyici Kuruluşlar: Ulusal standartlar ile IFRS'nin uyumlulaştırılmasını teşvik etmek, IFRS'nin uygulanmasında tutarlılığın ve kalitenin artırılmasını sağlayacak etkin ve etkili yaptırım mekanizmalarını oluşturmak, IFRS'nin yorumlanmasında sorunları gidermek amacıyla Finansal Raporlama Yorumlar Komitesi'ne (International Financial Reporting Interpretations Committee - IFRIC) ve IASB'a destek olmak.

- Ulusal Standart Belirleyicileri: Uyumlulaşmanın gerçekleştirilmesi için strateji ve zaman çizelgesinin belirlemek, IFRS ile farklılıkların giderilmesi amacıyla standart oluşturma takvimini geliştirmek, IASB'ın standart geliştirme sürecine aktif olarak bilgi sağlamak.

- IASB: IFRS'nin karmaşıklığı ve uygulama kolaylıkları ile ilgili açıklamalar yapmak, küçük ve orta ölçekli işletmelere yönelik projelere öncelik vermek, IFRS'nin farklı dillere çevrilmesinde etkin ve yetkili görev almak.

- Üniversiteler: IFRS'yi, temel muhasebe eğitimi içerisine almak.

- Analistler ve Yatırımcılar: Ulusal muhasebe standartları ile IFRS arasındaki uyumlulaştırmanın artmasına yardımcı olmak, özellikle le kullanıcıların gereksinimlerini tanımlamak üzere IASB'ın standart geliştirme sürecine katılmak, IFRS ile raporlama yapmak için çalışanları eğitmek.

AVRUPA MUHASEBECİLER FEDERASYONU

(The European Federation of
Accountants – Federation des Experts
Comptables Européens – FEE)

**Uluslararası Finansal Raporlama
Standartları'nın (International Financial
Reporting Standards - IFRS) Uygulanması**

11 Eylül 2002 tarihinde yürürlüğe giren Uluslararası Muhasebe Standartları Düzenlemesi ile birlikte çalışmalarda ikinci aşamaya geçilmiştir. 2005 yılından itibaren banka ve sigorta şirketleri de dahil olmak üzere, borsalarda ka-

yıtlı tüm Avrupa Birliği şirketleri için uygulanmaya başlanacak olan uluslararası muhasebe standartlarının ülke dillerine çevrilmesi gündeme gelmiş durumdadır. Bu çevirilerin en geç 2003 yılı yaz aylarında tamamlanması öngörülmektedir.

ABD BELGELİ MUHASEBE UZMANLARI KURULUŞU

**(American Institute of Certified Public
Accountants – AICPA)**

Meslek Sınavlarının Bilgisayar Ortamında Yapılması

Amerika Birleşik Devletleri'nde muhasebe meslek mensupları için sınavların bilgisayar ortamında yapılmasına yönelik çalışmalar son aşamasına gelmiş bulunmaktadır. AICPA, Eyalet Muhasebe Kurulları Ulusal Birliği (National Association of State Boards of Accountancy – NASBA) ve Prometric şirketinin birlikte gerçekleştirecekleri Tekdüzen Belgeli Muhasebe Uzmanı Sınavı'nın 5 Nisan 2004 tarihinden itibaren bilgisayar ortamında uygulanması karara bağlanmıştır. En son klasik sınav da 5-6 Kasım 2003 tarihlerinde gerçekleştirilecektir.

Sınav, şu andaki mevcut uygulamada ma-

yıs ve kasım aylarında olmak üzere yılda iki ke re, 50 eyaletteki 54 muhasebe kurulu tarafından gerçekleştirilmektedir. Bilgisayarlı sınavların ise her üç ayda bir ikişer aylık dönemler içinde, haftanın altı günü gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Böylece adaylara zaman konusunda esneklik sağlanmaktadır.

Bilgisayar tabanlı sınavlarla daha nitelikli meslek mensubu yetiştirmek de amaçlanmaktadır. Mevcut sınav konularının daha kapsamlı ele alınmasına ek olarak, genel işletmecilik alanında da bilgilendirme sözkonusu olacaktır.

FİNANSAL MUHASEBE STANDARTLARI KURULU

**(Financial Accounting Standards Board –
FASB)**

Muhasebe Standartlarında Kavram Birliği

ABD muhasebe standartları ile uluslararası muhasebe standartlarının uyumlu hale getirilmesine yönelik çalışmalar başladı. Bu amaçla, FASB ve IASB'in yayınladığı standartlar arasında kavram birliği ve anlatım uyumluluğu sağlanması yönünde çalışmalar yapmak üzere FASB çalışanlarının IASB çalışanları ile işbirliğine gitmeleri kararı alındı.

